meſs el, és az te anyádát én mellém: Es többé Niniuében ne lakiatoc: Gondold meg fiam, mint tartotta Aman [c] Achiacharuſt az ő táplálóiát, es miképpen vitte az világoſságból az ſetétſégre, és minémő hálá adáſsal vólt az ő jó téte helyébe: Touábba tudod hogy Achiácharus meg marádott, Amant pedig Iſten meg vert te, hogy az ſetétſégre ſiállott. Az Manaſses [d] irgalmaſságot tſelekedett, és meg ſiabadúlt az halálos törből, mellyet néki vetettec vala, Aman pedig az törben eſéc, és el veſie.

10 Annac okaért moſt láſd meg fiam, az irgalmaſság mit tſelekedgyéc, és az igaſság mimódon ſiabaditſon meg. Ezeket mikor mondotta vólna, meg hala az agyban, mikor ſiáz ötuen nyóltz eſitendős vólna, kit az fia tiztеſſéggel temete el.

11 Es mikor Anna meg hólt vólna, ötet az ő attyának koporſoiába temete, ő pedig feleſégéuel és gyermekiuel Raguelhöz az ő Ipához költözéc.

12 Es tiztеſſégére meg vęnhedéc, és az ő Ipait tiztеſséggel temeté el, és azoknac gazdagſágokat az ő attyának iauaiual egybe örökül birá.

13 Ő is pedig Ecbataban, melly Mediánac városa, [e] meg hala ſiáz huſon hęt eſitendős korában.

14 Minec elötte meg halna pedig, meg hallá Niniuénec veſiedelmét, mellyet Nabucodonozor [f] és Aſsuerus meg vöttvala, és halála elött örüle rayta.

[c] Nem az Aman ez, mellyet az Aſſuerus fel akaſztatot vólt, mert Tobias az Salmanázar királtól vitetet fokſágba, az Aman hiſtóriája pedig az Ieruſálem romlása után nis közel ſzáz eſztendőuel volt. [d] Tremellius Nitzhanac mondgya, oda fel Cap: 11. Nasbaſſnac neuezteték.

[e] Vagy tartománya. mert nemellyec azt mongyác hogy Ecbatana Mediának egy tartománya vólt. [f] Niniuet meg vöttéc és meg rontottác Cyaxares és Aſtyages.

• *Tobias könyuének vége.*

IVDITH KÖNYVE.

ELSŐ RESZ.

Nabucodonozor meg veri az hatalmas Arphaxadot Mediának királlyat, és ſándékozic azoknac országokra, kic őtet meg nem ſegéllették.

1 Nabucodonozor birodalmának tizenkettődic eſztendeiében ki az nagy Niniue városában wralkodéc, Arphaxad biria vala az Meduſoknac orſiágát Ecbatanában.

2 Melly város körül keritéſeket czinála faragott köuekből, kiknec három három ſing vala ſiéleſſégec, és hat hat ſing hoſſiúſágoc.

got az keritésnec pedig magassága vala hetuen singni, szélessége pedig vala ötuen singni.

3 Annac felötte az kapuc felött rakatta tornyokat, kiknec magasságа száz singnire rakattatot vala fel, szélessége hatuan singnire szélesitetet vala ki.

4 Az kapuknac pedig magasságát rakatta vala hetuen hetuen singnire, széleſségeket pedig negyuen negyuen singnire, az ö nagy hatalmas seregénec ki vitelére, és az ö gyalog seregénec el rendelésére.

5 Ez Arphaxad ellen Nabucodonozor azokban az napokban hadat támasita Ragau, határának széles mezeién.

6 Touábba magokat tárfül adác melléie, mind az hegy közi tartományoknac lakosi, azokis kic Euphrates, Tigris, és Hydaspes vize mellet laknac vala, és kic az Ariochnac Elymeusoc királyának mezeiét lakiac vala, és az Gelod nemzetéből nagy söc népec, az ö seregeket melléie adác az hadakozásra.

7 Az Nabucodonozor pedig, az Assyriábéli király, el küldé Perssiánac minden lakóihoz és mind azokhoz az kic nap nyugat felöl való tartomáñban laknac vala, Ciliciánac, Damascusnac, Libanusnac, Antilibanusnac lakóihoz, és mind azokhoz kic az tenger mellet laknac vala.

8 Annac felötte mind azokhozis el küldé, kic Carmelusba, Galaadban, és felsö Galilęaban, és Esdrelonnac széles mezeién laknac vala.

9 Annac felötte mind azokhoz kic Samariában és az ö városiban laknac vala, az Iordán vizen túl mind Ieruſálemig, és Bethauebe, és Chellusba, Cadesbe, Ægyptusnac folyó vizeig, és Taphnesbe, Rameſesbe, és mind azokhoz kic Geſem földén laknac vala.

10 Mind az Tanaison és Memphiſen túl lakókig, és Ægyptusnac minden lakóihoz, Szeretsen országh határihoz tartozókhoz.

11 De ezeknec az földeknec lakói az Assyriábéli Nabucodonozor királnac paranczolattyát meg vtálác: Es ö vęle az hadban nem ménénec, mert nem fęlnec vala töllé, és ezac úgy tartyác vala mint egy köz embert: és az ö köuetit elölöc üresen gyalázattal boczátác visisia.

12 Annac okaért Nabucodonozor mind ezekre az népekre meg haraguuéc, és királi szękire és orszagára meg eskűuéc, hogy bizonñal Ciliciánac, Damascusnac, és Syriánac minden határin meg állaná bósisúiát, és az ö fegyueréuel el vesitené Moabitác földénec minden lakóit, Ammon fiait, mind az Sidókat, és Ægyptusbélieket, míg az kęt tengernec határára nem iutna.

13 Tizenhetedic esztendöbe pedig, minden ereit hartzra késsité Arphaxad ellen, és ötet meg veré, minden ereit, louagiát, és minden szękereit el vesité.

a: Az Ragæ hellyebe, Cragust kel olvasni, mint az bölts emberec mondgyác. Az Cragus pegig az Taurus neuö hegynec egy ré sze, melly alatt nagy széles mezö vagyon Media felöl. Plin: lib: 5. Nat: hist: cap: 27.

b: Tremellius Chazzarallennec mongya.

c: Tremellius Bataeam & Allonas.

14 Es városit meg vöuén, Ecbatána városhoz iuta, és meg vöuén az városnac tornyáit, és vtzait, el rontuán az ő ékességét gyalázatra forditá.

15 Ő magát pedig Arphaxadot Ragau hegyein el éruén, az ő nilaiual meg löuöldözé, és azon az napon ötet siintén el vesité.

16 Ez dolgoc vtán ő minden seregiuel, és hadakozó férfiaknac nagy sókaságáual meg tére Niniuébe, és ott az ő seregéuel siáz húsi nap hiuolkodéc, és vendegeskedéc.

II. Rész.

El küldi Nabucodonozor Holopherneſt, hogy boſſút állyon azokon az országokon, az mellyec néki nem engedtec vala, és Holopherneſ ſoc tártományokat el puztit.

1 ANnac vtánna tizen nyólczadic esitendöben, az elsö hónac husonkettödic napián, az Asyriábéli Nabucodonozor királynac vduárában lön emlekezet arról, hogy az egési földön, az mint sióllott vala felöle, meg állaná bosisiúját.

2 Annac okaért minden siólgait, és fö fö emberit ösiue gyüyté, és az ő titkos tanátsát velec közlé, és az földnec minden gonosságát az ő siáiáual elö siámlálá.

3 Azoc pedig itéléc, hogy mind azokat az kic az ő paranczolatyának nem engedtec vólna, tellyességgel el kellene törölni.

Holopherneſ hadnagy. 4 Az tánátskozásnac vtánna az Asyriábéli Nabucodonozor király, elö hiuatá Holopherneſt az ő hadának fö hadnadgyát, ki ő vtánna hatalomual másod vala, és illyen paranczolatot adá néki.

5 Ezeket mondgya amaz nagy király az egési földnec Wra: Imé te én elölem el ménuén, végy melléd ereiekhöz bizó férfiakat, gyalogokat száz húsi ezerig, louakat pedig mind louagockal egyetembe tizenkét ezerig: Es hadat indituán, az nap nyugatnac minden népére meny reá, hogy az én paranczolatomnac nem engedtec: Azoknac izend meg, hogy vizet és földet késitsenec énnékem, ki az én búsúlásomban ő reáioc mégyec, és minden földnec siinét az én seregemnec lábaiual el lepec, kiknec öket prédára adom: Annyéra hogy völgyec és patakoc az sebesseckel meg tellyenec, és az folyó vizec az ő hólt testeckel meg teluén ki ötlödgyenec: Es ackor én az ő közzülöc esett rabokat, minden földnec vtólsó határira el hordatom: Te pedig elöl el ménuén, énnékem foglald el minden ő határokat, és az kic meg adgyác magokat, énnékem tarts meg az büntetésnec ideiére.

6 Az kic pedig sió fogadatlanoc, vissiauonóc lésinec, azoknac az te siemed ne keduezzen, hanem öket az egési földön le vágasd, és dúlasd raboltasd: Mert vgy ellyec én, és az én orsiágomnac birodalma vgy állyon meg, hogy az mellyeket sióllottam, kezemuel véghöz visiem: Te pedig

dig meglásd hogy az te Wradnac paranczolatiban czac éggyet se halgas el, hanem azokat az mint meg paranczoltam te néked siorgalmatosón meg czelekedgyed, és semmit ezeknec meg czelekedésében ne késsel.

7 Ackoron Holophernes az ő Wránac elöle ki ménuén, minden fő embereket és hadnagyokat, és Asyriábélieknec elötte iáróit ősiue hiuá, válogatott férfiakat, az mint az ő Wra meg paranczolta vala, az hadakozásra száz husi ezerig számlála, és kéziues louagokat tizenkét ezerig.

8 Kiket mind, az mint az hadi seregnec siokása, rendre állata. Nagy soc teuéket és siamárokat, kic az ő terheket hordoznác, vön melléie, és arra az hadra siántalan iuhokat, ökröket, és ketskéket sierze.

9 Eleséget pedig minden férfiura bőséggel sierze, arannyal és ezüstuel egyetembe az királyházából.

10 Ezképpen ki ménuén minden hadáual vtra indúla, hogy Nabucodonozor király elött el ménuén, az nap nyugatiaknac minden földöc siinét siekereckel, louagockal, és válogatott gyalogiual el lepné. Méne pedig el vele nagy soc köz nép mint az sáska, és mint az földnec föuénye. Es az ő sokasága meg siámlálhatatlan vala.

11 El ménuén Niniuetől három napi iáro földön iuta Bectileth[4] sic mezeiére: (melly hellyről) tábort indita à hegyre, melly felső Cilician hal kéz felöl vagyon. Es onnét el költöztetuén minden seregét, gyalogiual louagiual és siekeriuel, iuta az hegyes tartományra.

12 Es Phudot, és Ludot[b] el rontá, és Rasesnec és Ismaelnec minden népét, kic laknac az pusita felöl, melly vagyon az Chelleusoc mellet délről, el rablá.

13 Euphrates vizén az vtán által keluén, Mesopotamián által méne: és minden magas keritet városit, kic vadnac az Arbonai patac mellet, el rontá, míg siintén az tengerhöz iuta.

14 Ciliciánac határit meg vöué és mindeneket kic ellene állanac vala, le vágá: Touábba pedig iuta siintén Iaphetnec[c] határira, és delfelöl való résieire, és Arabiánac tartományára.

15 Madian fiait iártában el viué, minden sátorokat meg égeté, és minden aklokat el pusztitá.

16 Annac vtánna siálla Damascusnac mezeire gabona aratáskor, és minden mezeire tüzet vetuén iuhait és barmait meg emésité, városit megdulá, és mezeit el rablá, az ő fiait mind siablyára hányará.

17 Annac okaért megijedenec és röttenénec azoc az népec, kic az tenger mellet Sydonban és Tyrusban laknac vala: Es annac felötte kic laknac vala Surban, Haconban, és Iemnánban, Az Azotusnac és Ascalonnac polgári, és felötte igen meg félemlénec tölle.

b: Az Phudon és Ludot alatt értti az Cappadociabéliket és az kisebbic Armeniánac lakosit. Az Rasesbelyebe pedig Tharsist kell olvasni.

c: Vagy Iaphonac.

4: Vagy Bectilath.

III. Rész.

Minec vránna hallottac vólna az királyoc és haralmas városoc az Holophernesnec dolgaimit, meg hódolnac néki. Az pogányoknac minden Isteneket el rontya, hogy czac az Nabucodonozor tiszteltessék Isten gyanánt.

1 ES küldénec köueteket, kic ő tőle békeségét kérnénec, illyen igeckel.

2 Imé mi az nagy Nabucodonozor királynac szólgai előtted vagyunc, hogy mi velőnc úgy czelekedgyel az mint te néked tettzic.

3 Imé az mi házainc, egési mezőnc az gabona termő földünc, apró és öreg barmainknac nyáiai és minden aklainknac rekeszi, az te birodalmadban vadnac, hogy az mi te néked tettzic azt czelekedgyed.

4 Imé az mi városinkis, és azoknac polgári, te szólgaid, el iöuén azért úgy czelekedgyel velec az mint iobnac tettzic te néked.

5 Es el ménénec az Holophernes-hőz, és ezeket az paranczolatokat meg mondác néki.

6 Az pedig az ő seregiuel az tenger szélire szálla, és az magas városokat őrizö vitézeckel meg erősité, és az hadba válogatott férfiakat vön közzülöc,

7 Ackor azoc, és az egési környül való határos tartomán, kosioruckal, tántzual, és dobolással fogadgya vala őtet.

8 Ő pedig minden ő határokat pusztittya vala, és erdeicket le vágia vala.

9 Mert el végezte vala hogy minden Istenit a földnec ki gyomlálná.

10 Hogy minden népec czac az Nabucodonozort ő magát tiztelnéc, és minden nyeluec és nemzetségec ötet Isten gyanánt hijnac segitségre.

11 Méne pedig Esdraelon eleibe Dotaim mellet, melly Dotaim ellenébe vagyon annac az helynec, az honnét tágasb menetel vagyon Sidóságra.

a: Vagy Chaizar allom.

12 Es Gaba és Scythopolis között tábort iártatuán, egy egési hólnapig mulata ott, hogy az ő seregének minden hólualóját egybe gyüytené.

IIII. Rész.

Az Izrael fiai meg rőttenec az Holophernestől. Azért az Ioachim papnac intéséből meg alazuan magokat böytölnec, könyörögnec Istennec, es magokat kéfitic hadhoz.

1 AZ Izrael fiai pedig kic Sidóságban laknac vala, meg hallác az Nabucodozornac az Assyriábéli királynac fő hadnadgya az Holophernes, mellyeket czelekedett volna az pogányockal, miképpen minden Templomokat el dúlta volna, és semmiué tötte volna.

2 Annac okáért felöttе igen meg ijedénec tölle, és mind Ierusálemért, s mind az ő W Roknac Isteneknec Templomáért igen meg háborodánac: Mert czac vijonnan iöttec vala meg az fogságból, az egési kösségis czac az előtt tött vala gyülést Sidóságban, és az pohároc az óltárockal és Templumual egyetembe, czac az előtt tiztitattac vala meg az fértelmességtől.

a: Ezt nem kell érteni az Sidoknac Babyloniábéli fogságból való szabadulásokról, mert achor immár az Assyriai birodalom el fogyott vól, hanem az Manasses király nac szabadulásáról.

2 Par. 33.

3 Azért

3 Azért Samariánac minden határiba, és faluiba, és Bethoromba, Bahalmaimba, Ierichoba, Mecholaba, és Tsorába, és Salemnec vőlgyére el küldénec.

4 Hogy az magas hegyeknec teteit el foglalnác, és az falukat meg kerítenéc, es gabonát raknánac el az hadnac készületire, mert az aratás czac ackor végezödött vala el az ő mezeiékben.

5 Touábba Ioachim Pap, [b] ki ackor Ierusálemben vala, ira Bethulia lakosinac, és Betmestamba, melly Esdraelon ellenébe vagyon, az mező előtt, melly Dothaim városhoz közel vagyon.

6 Paranczoluán, hogy az hegyeknec útáit meg állanác kiken sidóságban bę mehetnec vala, és könyü vólna azoknac, kic oda az hegyre fel ménnénec, meg tartoztatni az bę meneteltől az ellenséget azon az sióroson, à hol leg fellyeb czac kęt kęt ember mehet vala fel.

7 Az Izraelnec fiai azért úgy czelekedénec, az mint meg hatta vala nékic Ioachim az fő Pap, és az Izraelnec népénec egési tanátsa, kic Ierusálemben le telepettec vala.

8 Izraelnec pedig minden férfiai nagy buzgosággal az Istenhöz fel kiáltánac, és az ő lelkeket igen meg alázác.

9 Es mind feleségeckel, gyermekeckel, barmockal, minden sellyéreckel, béreseckel és foglyóckal, fekete gyási ruhákban öltözénec.

10 Minden férfiac és asszioni állatoc, gyermekeckel egyetembe, és az Ierusálembéli polgároc az Templum előtt le borúluán, portán hintuén az ő feiekre, az WRnac előtte ki terieztic vala az ő gyási ruháiokat, annac felötte az óltárokrais gyásit vonsinac vala, és egyenlőképpen felötte igen könyörégnec vala az Istennec, hogy gyermekeket ragadományra, feleségeket prędára, örökös városokat romlásra, sientségeket fertelmeztetésre, és neuetséges gyalázatra ne adná az pogányoknac: Meghalgatá anac okaért Isten az ő könyörgéseket, és nyomoruságokat meg tekinté. Touábbá kösség soc napon, egési Sidóságban és Ierusálemben à hatalmas WRnac sient háza előtt böytől vala.

11 Ioachim pedig az fő Pap, és az melly papoc az Wr előtt állanac vala, és az többi kic az Wrnac siolgálnac vala, gyási ruhákat vonuán ő magokra, amaz naponként való égő áldozattal könyörgéseckel egybe, és az kösségnec siabad akaratból való fel vitt aiándokiual, áldoznac vala.

12 Es az ő Papi süuegeket porral meg hintuén, az WRnac tellyes siiwből könyörögnec vala, hogy az Izraelnec egési házára kegyelmesen tekintene.

b: Az ez, az kiről emlekezet vagyon 2. Reg. 18. & 19.

c. Az böltet emberec mondgyác, hogy az melly városnak Bethuliának mondatic, az volt az melly Bethhoglanac neuezetic Ios. 15. v. 19. 21. melly az Benjamin és Ephraim nemzetségéé volt. Az melly pedig itth Bethmestanac mondatic, az volt az melly Bethsittahnac neuezetic Jud. 7. v. 22.

V. Rész.

Holophernes mdakozic az Sidó nemzetség felől. Achior soc soual meg morgya minden nemzetség, és az Isten eleiről fogua mit czelekedett az Sidókal melly dologért az egési had népe haragsic Achiorra.

1 MEg mondác pedig Holophernesnec az Assyriábé li had-

li hadnac fõ hadnadgyánac, hogy az Izraelnec fiai hadhoz késitenéc magokat, és hogy az hegyeken által iáró vtakat bẽ vágtác vólna, és azoknac teteit mind meg erõsitettec, és az mezõkben akadalokat czináltac vólna.

2 Annac okaért igen meg haragu uán elméiében, az Moabitáknac minden feiedelmit, és à Amõniták nac hadnagyit, és az tenger siẽlin lakóknac elõtte iáróit elõ hiuatá.

3 Es monda nékiec: ielentsétec meg most énnékem, Chanaanbéli férfiac, mitsoda nép légyen az, az ki à hegyec tartományát meg siállotta, mitsoda városokban lakiéc, menni siámú hadat tehet, az õ hatalma és ereie miben állyon, kitsoda királlyoc, és mitsoda hadnagya vagyon seregének?

4 Auagy mitsoda tanátsból indúltac, hogy az tõb nap nyugati nép közzül ki váluán elõmbe nem iottec.

5 Ackor az Achior, minden Ammonitáknac hadnadgya felele néki: Az dolgot az én WRam az õ siólgáiának siáiából igy értse mert én igazat mondoc ez hegyeknec tartományában lakozó nép felõl, és hazugság az te szólgádnac siáiából nem siármazic.

6 Ez népnec az Chaldẽusoktól vagyon eredeti.

7 Elõsier Mesopotamiában iõueuény ec vóltac, hogy az õ attyoknac Istenit, kiket az Chaldẽusoknac földében imádnac vala, nem akarác kõuetni. Gen: 11.

8 Annac okaért az õ attyoknac vtokról el haioluán, az Eegnec Istenét, azt az Istent (mondom) az kit esmérnec vala, imadgyác vala: Kiért ki ũzéc õket az õ Isteneknec sinec elõl, és Mesopotámiába futánac, az hól soc ideig iõueuényec vóltac. Az õ Istenec pedig paranczolá hogy ki mennénec az õ budosásoknac helyéröl, és Chanaannac földébe mennénec, az hol lakánac, arannyal ezüstuel és barmoknac sokaságáual meg siaporoduán. Gen: 12.

9 Mikor pedig az egési Chanaan földét az ẽhség el fogta vólna, Ægyptusba ménénec, àhól lakánac mig visisia iõuénec: olly igen meg sokasodánac pedig, hogy az õ nemzetségec siámlálhatatlan vólna. Gen: 41.

10 Ackor õ ellenec fel támada Ægyptusuac királlya, és õket tsalárdsággal környül võuén, munkáual és tégla czinálásal nyomorgatá, és rabságra veté õket.

11 De azoc mikor az õ Istenecknec könyörgõttec vólna, és az egési Ægyptusnac földét meg gyogyithatatlan tsapásockal verte vólna meg: Az Ægyptusbéliec õket siemec elõl ki ũzéc. Exod: 14.

12 Es ackor Isten az veres tengert meg siáraztá elõttõc.

13 Es õket à Sinánac és CadesBarnenac hegyere viué, és ki ũzé azokat à kic az puztában laknac vala.

14 Ezképpen az Amorrhẽusoknac földén lakánac, és Esebonnac minden lakosit, nagy erõuel meg veruén, és az Iordán vizen által ménuén, mind az egési hegyes tartománt birác. Exod: 16.

15 Az õ

Jos: 12. 15 Az ő ſiemec elől pedig à Chananęuſt, Pherezęuſt, Iebuſęuſt, és Sichemet, és mind à Gergeſęuſokat ki üzéc, és ez földet ſoc ideig birác.

16 Es meddic az ő Iſtenec ellen nem vétkeztenec vala, minden jóual böüölkettec, miért hogy az Iſten ki az álnokſágot gyülöli, vélec vala.

Iudic: 2. & 3. 17 Mihelt pedig az WRtól mellyet ő eleikbe rendelt vala, eltáuozánac, ſoc hadackal igen megrontatánac, és idegen földre viteténec: Annac felötte az ő Iſteneknec Temploma földig le rontatéc, és az ő városoc az ellenſégtől meg vétetéc.

4. Reg. 25. 18 Moſtan pedig minec vtánna az ő Iſtenekhöz meg tértenec az ſiéllel való oſtlásból, mellyel el oſtlatattanac vala, meg iöttec, és Ieruſálemet, az hól az ő ſient házoc vagyon, viſiſia véuén, az hegyes tartomáñba, melly puſita vala, vijonnan le telepedénec.

19 Moſtan azért wralkodó Wram, ha vagyon à népben valami vétec az öIſtenec ellen láſuc meg Mert ha valami vétec léſienbeñe, meñyünc fel és meg veriüc öket.

20 Ha pedig ſemmi hamiſság nem léſien az népben, mennyen el mellölöc az én Wram, hogy valamiképpen az Iſten ő éröttec hadakozuán, és az ő Iſtenec nékiec keduezuén, mi minden nemzetſégec elött gyalázatban ne eſsünc.

21 Mikor pedig Achior ez beſiédet el végezte vólna, kezde mind az egéſs nép, ki Holophernes láto ra környül áll vala, morgani.

22 Es Holophernes fő emberi, és mind azoc kic tenger mellet, és Moábnac földén laknac vala, kiáltnac vala, hogy apróra vagdalnác: Mert azt mondgyác vala, nem ijedönc meg az Izrael fiaitól mert olly nép az, kinec ſem hatalma ſem ereie nints, hogy erös hartznac meg álhatna.

23 Azért mennyönc el WRam Holophernes, és minden te ſeregeddel öket bę nyelhettyüc.

VI. Réſz.

Holophernes meg haragoduán az Achior ra, el küldi ötet fölgaitól hogy az Sidóc kezébe adgyác, kic körözue hadgyác ötet Bethulia alatt, kit az Sidóc el fabadítnac és az városba bę viuén nagy örömmel fogadnac.

1 MInec vtánna azért az kör nyül álló embereknec dühöſſegec (kic az veſiteg ülöc körül állanac vala) meg tſendeſedet vólna, Holophernes az Aſsyriábéli hadnac fő hadnadgya, minden idegen nemzetből való nép elött, Moábitáknac és Ephraimból fogadott vitęzi elött, Achiornac igy ſiolla.

2 Ki vagy te Achior? Ki ma Prophétáuá tötted magadat közöttünc, és azt mondottad hogy az Ieruſálembéli népet haddal meg nem győzhettyüc, mert az ő Iſtene meg óltalmazza ötet: Auagy kitſoda több Iſten Nabucodonozor kiuől.

3 Ez ereiét el botſátuán, azokat à földnec ſiinéről el törli, és azokat az ő Iſtenec meg nē ſiabadittya: de mi ő ſiólgai, mīt tſac egy férfiat öket úgy el veſityüc: és azoc à mi louainknac ereit el nem ſienuedhetic.

4 Mert azockal tapodtattyuc mi ŏket el,és az ŏ hegyec az ŏ magoc vérçuel el árad, és az mezŏc az ŏ teſteckel bę telnec,Es az ŏ lábocnác nyoma mi ellenŭnc meg nem álhat. Miért hogy Nabucodonozor király,és az egéſi fŏldnec Wra, meg mondta hogy ŏ nékic el kellyen veſiniec:mert meg mond ta hogy az ŏ beſiédében czac egy ſem múlic el heiában.

5 Te pedig Achior Ammonitáknac bęrele, ki ez ſzókat az te hamiſságodnac napian mondottad, ez mai naptól fogua az én ortzámot nem látod addig, mîg ezen az Ægyptusból iŏtt nemzeten boſiſiúmat meg nem állom? Ackor az én ſeregemnec fegyuere,és az én népem, ki nékem ſiólgál az te óldaladot által vęri,és eleſel azoc kŏzŏtt az kic le vágatnac,mikor futóba iutatom ŏket.

6 Az én ſiólgaim pedig tégedet az hegyes tartományba viſinec, és az városoc kŏzzŭl mellyec az fel menetelben vadnac,valamellikben helheztetnec: és elŏb meg nem halſi, hanem eggyŭt vágattatol le azockal: Es ha reménled à te ſiiuedben, hogy azoc fogſágrá nem iutnac, az te ſiined meg ne változzéc: Meg mondtam ezt Es czac egy ſem eſic heiában az én beſiédembe.

7 Parantſolá azért Holophernes az ŏ ſiólgainac, kic az ſátor kŏrnyŭl álnac vala,hogy megfognác Achiort, és Betuliaba vinnéc, és adnác az Izraelitác kezekben.

8 Ackor az ŏ ſiólgai Achiort foguán, az mezŏ kŏzepire az táboron kiuŏl viuén,az hegyes tartományba viuéc: Es mikor iutottac vólna Betulia alatt való forráſokhoz, meg láttác ŏket az városbéliec az hegynec teteién, és fegyuereket ragaduán az parittyáſockal eggyut, az városból az hegynec teteiét el foglalác, és az fel menetelt el foglaluán kŏueckel hagyigálác ŏket.

9 Annac okaért ackor azoc az hegyrŏl oda tęruen az Achiort meg kŏtŏzuén kŏteleckel, az hegy alatt fekŭue hagyác és az ŏ Wrokhoz viſiſia tęrénec.

10 Az Izraelitác pedig mikor az ŏ városokból alá mentec vólna, kŏrnyŭl véuén meg óldác ŏtet, és Betuliában viuén, az ŏ városoknac feiedelmi éleibe viuéc.

11 Valánac pedig feiedelmec az idŏben Ozias, Micha, Simeon nemzetſégéből, és Chabris Gothoniel fia, és Charmis, Melchiel fia: Ezec mikor mind az városnac vęneit, és minden iffiait ŏſiue hiuattác vólna, és egyetembe az aſſiſiony népec az gyŭlésben mentec vólna: Ozias Achiort az népnec kŏzibe állatuán, az mi eſet vala meg kérdezé arról.

12 Ackor feleluén Achior meg beſiélle nékic mitſoda beſiédec eſtenec vala az Holophernes gyŭléſében,és mind azokat à ſiókat mellyeket ŏ az Aſsyriai feiedelmec kŏzŏtt mondot vólna,és mitſodá kat ſiollot vólna keuélſégbŏl Holophernes az Izrael háza ellen.

13 Annac okaért ackor az nép az föld-

az földre borúluán imádá az Istent, és ő néki illyen igéckel könyörge.

14 Tekints meg Wram Menbeli Isten ezeknec keuélségeket, és az mi alázatos nemzetségönkön könyörűly: Tekints meg azokat az kic te néked sienteltettenec ma.

15 Achiort pedig vigaztalác, és ötet igen ditséréc.

16 Ozias pedig az gyülekezetből ötet az ő házába viué, és lákodalmat sierze néki az vénecekel egybe, és az egési éijel az Izraelnec Istenét segitségre hiuác.

VII. Rész.

Mínec vtánna el foglalra vólna az Holophernes hada az magas hegyeket, és az forrásokat, Berhuliának népe éhség és szomiuság miatt meg forduluán panaszolkodic, és az várost meg akaria adni. Ozias vártat vélec öt napot, és őket bitoritya.

1 MAsod nap pedig meg paranczolá Holophernes minden ő seregének és népének, kic segitségül mentec vala az ő hadába, hogy tábort iárnának Bethulia alatt, és az hegyeknec vtait el foglalnác, és hadat inditanánac az Izraelitác ellen.

2 Es azon az napon el méne minden maga biró népe, és hadakozó férfiaknac serege, száz hetuen ezer gyalog, és tizenkét ezer louag, egyéb kéziületec kiuől, és egyéb férfiac kiuől, kic felötte sokan gyalog köuetic vala.

3 Es tábort iárának Betuliához közel való völgynec forrásánál, és az Dothaimba mind Belmaimig, sieleisségre ki terieztéc, hosszúságra pedig Betuliától fogua mind Cyamonig, melly Esdraelon ellenébe vagyon.

4 Annac okaért az Izraelitác mikor láttac vólna ezeknec sokaságokat, igen meg háborodánac, és eggyic az másiknac monda: Ezec mind mind az egési földnec színét ellepic, annyéra hogy sem nagy hegyec, sem völgyec, sem halmoc meg nem álhattyác az ő sokaságokat.

5 Annac okaért mikor mindnyájan viadalhoz való fegyuereket vöttec vólna, és tüzet raktác vólna, vigyázuán egési éijél, az tornyokban maradánac.

6 Másod napon pedig Holophernes minden ő louagiát az Izraelitáknac kic Betuliában laknac vala, siemec eleibe ki állatá, és meg kémleté az ő városokra való meneteleket, és az hól az forrásokat az városba be vettéc vala, meg iáratá és el foglalá.

7 Es ő ellenec hadakozó férfiakat hagyuan örizni, ő maga az ő népének táborába meg tére.

8 Ackor ménének Holophernéshöz Esau fiainac minden feiedelmi, és eggyüt az Moáb népének hadnagyi az tenger siélnec hadnagyiual, és mondánac.

9 Hallya meg mostan beszédünket az mi Wrunc, hogy az te seregedben valami kaar ne légyen: Mert ennec az Izrael népének bizodalma nem az kopiákban vagyon, hanem az hegyeknec teteiben, a hol lakic: mert nem könyü azoknac az hegyeknec teteire fel menni, mostan azért Wram ás-

a: Vagy Belmaini g.

fele

ſçle hartzúal ő ellénec ne kéſiülly hogy meg ütközzel vçlec, és czac egy ſem vçſi az te népedben el: Maradgy az te táboridban, hogy minden hadadnac népét meg tartſ: Az te ſiólgaid pedig az forráſnac vizét, melly az hegy ôldalból vagyon, örizzec ſiorgalmatoſon. Mert Betuliánac minden lakói onnan hordanac vizet. Igy ſiomiuual halnac meg, auagy meg kell az várost adnioc: Mi pedig az mi népünckel az hegyek nec közel való teteire mégyünc fçl, és ott palánkot czinálunc ki óltalmunkra léſien, hogy ſenki az városból ki ne iöheſſen. Ezképpen mind ő magoc mind feleſégec, gyermekec, çhſéggel meg epednec, és minec előtte fegyuerrel le vágattatnánac, az önön vtz áiokban meg halnac, és ezképpen meg fizetſi nékiec nagy veſiedelemuel, hogy pártot ütöttec, és hogy alázatoſon nem engedtec az te akaratodnac,

19 Az ő beſiédec Holophernesnec, és minden ő ſiólgainac tetzéc, és az mint néki azoc ſióltanac vala, vgy kezde czelekedni. El ménénec azért az Ammonitác öt ezer Aſsyriábélieckel, és az völgyben tábort iártatuán, az Izraelitáknac vizeket és az vizeknec bç menetelit el foglalác: Eſau fiai pedig es az Ammonitác az hegyes tartomáñra fel ménénec, és táborokat helheztetéc Dothaim ellenébe. Touábbba eggyic réſiét népeknec boczátác délre, és nap keletre Ecrebel ellenébe Chuſi mellet, melly Mochmur pataka mellet çppitetett. Az Aſsyriábélieknec töb ſeregéñec az mezöben vólt tábora, és az egéſi földnec ſiinét el lépte vala, kinec ſátoroknac, és hadakozó ſierſiámoknac ſiéleſsége igen ki teriedett vala: Az Izraelnec fiai pedig mikor meg rémültec vólna, kiáltnac vala az ő WRokhoz Iſtenekhöz, hogy az ellenſégtül bç rekeztettec vólna, és nem vólna honnan ki ſialadhatnánac, Mert miuel hogy immár harmintz négy napia vala, hogy az Aſsyriábéliec ſokaſága, mind gyalogockal mind louagockal és ſiekereckel öket meg ſiállotta vala.

11 Vizec el fogyot vala Betuliánac minden lakoſinac, és minden edényec, annyéra hogy minden kútakat ki méruén meg czac egy naprais inniöc való vizec nem vólna, kiuel meg elegedhetnénec, hanem mçrtéckel vennénec italt.

12 Annac okaért mikor az ő gyermekec meg epettec vólna, és aſsioni állatoc és iffiac ſiomiuſág miatt meg fogyátkoztanac vólna, és le eſnénec az városnac vtzain, és az kapuc előtt, és ſemmi ereiec nem vólna: Az egéſi köſség és iffiac, és gyermekeckel egyetembe az aſsioni állatoc, Oziasbhoz és az városnac feiedelmihöz gyülénec, és nagy fel ſióual kiáltuán minden vçnec előtt, mondánac.

13 Iſten tegyen itéletet mi köztünc, és ti közöttetec, mert min-

e: Dothaimnac fordítja ezt Tremelius. Az Chuſit pedig Kerecitzenac.

minket nagy bosſisúſsággal illetné tec, hogy az Aſsyriábéliektől békeſséget nem kérétec.

14 Moſt immár nints ki minket meg ſégitſen, De Iſten minket az ő kezekben adott, hogy ſiomiuſsággal és nagy veſiedelem mel elöttöc meg hallyunc.

15 Moſtan azért hijátoc elö öket, és az egési városſt az Holophernes népének és minden hozzá tartozóknac adgyátoc rabſságra.

16 Mert iob hogy rabſságra adataſsunc, hogy nem mint ſiomiuſsággal veſsſsünc el, mert ö ſiolgáioc léſsünc, es az mi ęletünc meg marad, és az mi magzatinknac halálokat, vagy feleſéginknec, és magzatinknac meg epedéſeket nem látyuc.

17 Bizonſságúl hijuc pedig ellenetec az Eeget és földet, és mind az Iſtent, ki mind az mi bünéinket, mind az mi atty áinc bünéit mi bennünc megbünteti, dhogy ezeket mind, ma mi reánc ne fordítſa.

d: Az az. Meg laſſatoc hogy ti mástetoc fegyverrel az ellenſegtől meg győzettetum forkal gonoſs bűl ne legyen dolgunc.

18 Es az egési gyülekezetben nagy ſiráſt kezdénec mindenec egyenlöképpen, és az WR Istenhöz nagy ſióual fel kiáltánac.

19 Ackor Ozias monda: ió reménſségben legyetec atty ámfiai, és męg öt napokat várjunc, mellyekben az mi WRunc Iſtenönc az ö irgalmaſságát mi hozzánc fordittya.

20 Mert nem hágy mindeneſtől fogua minket el.

21 Hogy ha el múlnác azoc az napoc és minket ſenki meg nem ſegit, az ti kéuánſságtoc ſierint tſelekeſtem. Igy el botſátuán töle az ö népét az ö állaſókra ki ki mind az városnac keritéſére és tornyaira méne, és feleſégeket gyermekeket az ö házokhoz botſátuán, magokat felötte igen keſergetéc.

VIII. Réſz.

Iudith aſſony meg feddi az feiedelmeket kic öröd napon az várost meg akariac vala adni és az Istennec irgalmaſságának hatars vernec vala.

1 EZeket pedig ackor meg hallá Iudith Merari leányá, ki vólt Achſa fia, ki vólt Ioſeph fia, ki vólt Oziel fia, ki vólt Helchias fia, ki vólt Ananias fia, ki vólt Gedeon fia, ki vólt Raphain fia, ki vólt Achitob fia, ki vólt Elias fia, ki vólt Eliah fia, ki vólt Nathanael fia, ki vóltSamraiel fia ki vólt Simeon fia, ki vólt Izrael fia.

2 Ennec férie Manaſses vala azon egy nemzetſségből és házból Iudithual, ki árpa aratáskor meg hala.

3 Mert mikor az keue kötöknec elöttec állana, és mikor nagy hęuſeg ſiállott vólna az ö feiére, meg betegedéc, és Betuliánac városában meg haluán az ö elei közzé temettetéc à mezöben, ki vagyon Dothain és Belamo ſközött.

Behelmain.

4 Touábba Iudith az ö házánál özuegyſségében élt vala három eſtendöt és négy hólnapot.

5 Es ö az ö vatſoráló házában czináltatott vala magának egy kámorát, és gyáſi ruhába öltözuén,

uén, özuegyſégénec ruháiat viſeli vala.

6 Melly özuégyſégnec ideiét mind böytöléſeckel mulatá el az ſombatoktól, és az ſombat, és wy hóld elött való napoktól, és az Izrael házának illö, és vig napiaitól meg válua.

7 Vala pedig az Iudith ſiép ábrázatú és tekintetü, annac felötte ſoc arany és ezüſt maradott vala reá, az ö feriéröl Manaſſesrö l, ſiolgác és leányoc, barmoc és mezöc, mellyeket bir vala.

8 Es ſenki nem vala az ki valami bünt adhatna hozzáia, miuel hogy Iſtent hiuen tizteli vala.

9 Ez azért mikor az köſségnec méltatlan beſiédeket az feiedelem ellen hallotta vólna, hogy az víznec ſiükſégeiért kętſégben eſtec vólna, és mind azokat mellyeket ö nékic Ozias ſióllot vólna, meg ęrtette vólna, mint eskünt vólna meg, hogy öt nap múlua az városſt az Aſsyriábéliéknec meg adná. El külduén az ö ſiolgáló leányát, melly minden marháiáual bir vala, Oziaſt, Chabriſt és Charmimot az városnac vęneit hozzá hiuatá.

10 Kic mikor el iutottac vólna, igy ſiólitá meg öket: hallyátoc meg Betuliában lakó népnec feiedelmi: Nem ió az ti beſiédtec mellyet ma ſióllottatoc az köſségnec, és Iſten között és ti közöttetec hittel el végeztetec, és azt mondottátoc hogy az városſt az mi ellenſeginknec meg adgyátoc, ha ez napokban Iſten az mi ſegétſégönkre nem tęr.

11 De mitſodác vattoc ti, kic ma az Iſtent igy kéſértitec: Es az Iſtennec tiztit az emberec között magatoknac véſiitec?

12 Hogy ha moſt az Mindenhatö Wrat probára vonſiátoc, ſemmit nem tudtoc.

13 Mert ha az embernec ſiivénec mélſégét meg nem tudhattyátoc, és az ö elméiénec gondolatit meg nem foghattyátoc, az Iſtent ki mind ezeket teremtette, hogy foghattyátoc meg, és az ö akarattyát hogy tudhattyátoc meg? Semmiképpen attyámfiai. Annac okaért az mi WRrunkat Iſtenünket haragra ne inditſátoc.

14 Mert ha nem akar ez öt napon meg ſegéteni, hatalma vagyon ö néki, mikor akaria, és minden napon meg óltalmazni minket, vagy az mi ellénſéginknec ſiemei elött el vezteni.

15 Ti pedig ne határozzátoc meg az mi WRunknac Iſtenünknec tanátſit, mert nem ollyan az Iſten mint az ember, hogy perbe hijhatnác.

16 Söt ö töllę ſegitſéget váruán, ötet hijuc az mi ſegitſégünkre, és az mi könyörgéſünket meg halgattya, ha néki tetzic.

17 Mert az mi idönkben nem vólt, moſt ſincs olly nemzetség, auagy tſeléd, auagy nęp, auagy város mi közöttünc, ki kęzzel czinált Iſtent imádna.

18 Mint ez el múlt idökbe történt, kiért az mi atty áinc halálra és prędára vettettec vólt, és

nagy

nagy veſſedelemuel az mi ellenſéginc elött el húllottac.

19 Mi pedig egyéb Iſtent nem eſmérünc, azért reménlyük hogy ö minket, és akar kit az mi nemzetſégünkböl el nem hágy és ha mi rabſágra iutunc, Sidóſágnac az ö neue meg nem marad, hanem az mi ſientſeginc meg romolnac, és az Iſten az mi ſiánkból ſármazot karomláſt meg bünteti.

20 Ackor az mi attyánkfiainac röttegéſeket, és az földnec rabſágát, és az mi örökſégünknec puztaſágát az mi feiünkre fordíttya az pogányoc között az hol ſolgálunc, és bottánkozás és gyalázat léſſünc azoc elött, az kiknec hatalmokaba léſſünc: Mert az mi rabſágunc nem tizteſségünkre léſſen, hanem gyalázatunkra adatic az mi Wrunktól Iſtenönktöl.

21 Annac okaért attyámfiai, példát adgyünc moſt az mi attyánkfiainac, mert azoknac ſiuec mi tölünc függ, és az ſientſégec mind Templomual, óltárral egyetembe mi raytunc állanac. Elöſſet pedig hálákat adgyünc az mi WRunknac Iſtenünknec, az ki minket kéſért, az miképpen az mi attyainkatis kéſértette.

22 Emlekezzetec meg mit czelekedett az Abrahamual, és miczodác történtenec, miczoda dolgockal probálta meg Iſaakot, és miczodác történtenec Iácobnac Meſopotamiába, mikor Labannac az ö annyának báttyának iuhait örizne.

23 Mert bizonyára miképpen azokat, ſiueknec meg kéſértéſénec okaért, azonképpen minketis meg probál, de boſſút nem ál raytunc: Hanem tanitáſnac okaért az WR meg oſtorozza azokat, kic ö hozzá közel vadnac.

24 Felele néki Ozias: valamit te mondottal, ió ſiiw böl ſármaztac, és ſenki nints ki az te beſédednec ellene mondgyon. És nem ma eſmértec meg elöſſer az te böltſeſségedet, hanem mind az egéſi köſség az te eſſeſségedet eleitöl fogua iól tudta, mert ió az te elmédnec gondolattya: De az köſség az nagy ſiomiúſág miatt kénſieritet minket, hogy ö vélec úgy czelekedgyünc az mint ſiollottunc, és kötelezet eskünéſré, mellyet ſemmiképpen fel nem bontunc.

25 Annac okaért te moſt, miuel hogy Iſten félö aſſiony vagy, könyörög mi eröttünc, hogy az WR adgyon eſsöt, és az mi vizeinknec folyáſit töltſe meg, hogy ſiomiúſág miatt ne fogyátkozzunc el.

26 Ackor Iudith monda: halgaſsatoc én hozzám, és olly dolgot czelekeſſem, mellynec az mi nemzetſégünknec maradéki közt minden idöben hiteléſſen.

27 Ti ez éiel állyatoc az kaputa, En pédig az én ſolgáló leányom mal ki mégyec, és az öt nap alatt, kic alat mondtátoc hogy az ellenſégnec az várost meg adgyátoc, az WR az Izraelitákat az én kezem által meg ſegéti.

28 Ti pedig az mit én fogoc czelekedni, arról ne tudakozzatoc, mert én ti néktec minec elötte véghöz nem viſiem az mit akaroc czelekedni, meg nem ielentem.

29 Kinec Ozias és éggyät az töb feiedelmec felelének: Eregy békeſséggel, és az WR te elötted mennyen, az mi ellenſégünknec meg büntetéſére: Es egyetembe ki tęruén az házból, kiki mind az ö állâſára méne.

IX. Réſz.

Az Iudith aſſzony könyörög az WR Iſtennec, hogy az ö gondolatit tegye ſerencſeſſe, es az ö keze által az pogányokat megromlâſn, az Izrael nèmzetiségét megſzabadiſſa.

1 ACkor Iudith artzúl le borúla, és mikor port hintett vólna az ö feiére, és gyâſiba öltözött vólna, leveruén az ruhát ki rayta vala, mikor az eſtueli áldozatnac illattya fel menne az WRnac házában Ieruſalemben, nagy ſióual fel kiáltuán monda.

Gene. 34. 2 WRam én atty ámnac Simeoñac Iſtene, kinec az idegen népeknec büntetéſére adtad a feguert.

a: Az Dinának Iacob leányának megſzeplöſitéſéről ſzól. 3 Kic à ſiüzet meg a ſzeplöſituén, és agyékát gyalázatra meg mezitelenituén (mellyet te meg tiltottál hogy az ne lenne,) olly dolgokat czelekettec vala, az mellyekért az ö feiedelmeket halálra adtad, hogy meg tſalatkozuán az ö ágyokat az ö vęreckel meg âſitatnác: Ackor az ſiolgákat az feiedelmec felött, és ö magokat az ö feiedelmeket az ö ſiékekben le vágtad: Feleſégeket pedig prędára, és leányokat rábſágra, és mind azoktól nyert gazdagſágokat adtad el oſitani az te ſierelmes fiaidnac: Kic az te hozzád való buzgó ſieretettel fel gerieduén vtáltác az ö vęreknec meg ſieplöſitéſét, és tégedet hittác ſegitſégre, ô én Iſtenem, ô én Iſtenem, engemetis özuegyet halgas meg.

4 Mert mind azokat mellyec ezec elött vóltanac, mind azoc után mellyec vóltánac, te czelekedtet: Te mind ielen való-kat, mind iöuendöket meg gondoltal.

5 Te néked kéſien vadnac az mellyeket végeztel, Es, imé ielen vagyunc, azt mongyác: Mert kéſiec az te rendeléſid, és az te itéletid meg gondoltattac.

6 Imé az Aſsyriabéliec az ö hatalmokban meg ſokaſodtac, lóuokban és louagokban fel fuualkodtac, gyalogoknac ereiekben keuélkednec, paiſokban; kęz iuekben, és parittyáiokban biznac: Es nem eſmérnec téged olly WRnac lenni, ki az hadakat meg vered, az te neued WR.

7 Te az te hatalmaddal az ö ereieket törd meg, és az te haragodban az ö hatalmokat ronts meg: Mert el végeztéc hogy az te ſientſégidet meg rútitſác, és az te ditſöſséges neuednec ſátorát meg ferteztetséc, és hogy az te óltárodnac ſiaruát fegyuerrel le töriéc.

8 Tekints az ö keuélſégekre, és à te haragodat onts ki az ö feiekre,

és add

és add az én özuegy kezembe az eröt, mellyet gondoltam.

9 Az én álnoc aiakim által, az siolgát az feiedelem által, és az feiedelmet az siolgáia által vágasd le, az ö kegyetlenségeket ronts el az asiriói állatnac kezo által.

10 Mert az te eröd nem áll az sokaságban, sem az te hatalmad az erösekben, de az alázatosoknac vagy WRa, az erötelenecnec segitöie, vesiedelembe esteknec óltalma, az kętségben esteknec meg tartóia.

11 No azért ö én attyámnac Istene, Izraelnec te örökségednec Istene, Wram Eegeknec és földnec és vizeknec teremtöie, minden te teremtet állatidnac királlya.

12 Adgy besiédet énnékem, és álnokságot, és sebet, és ostort azokra, az kic az te Testmentomod ellen, és az te sient házad ellen, és Sionnac magasága ellen, és az te fiaidnac birodalmának háza ellen, kegyetlen tanátsot tartottac.

13 Tégy emlekezetre való példát minden nép közt, az te nemzetséged közt, hogy mindenestöl fogua esmértetsél meg, hogy te minden erönec és hatalomnac Wra vagy, és hogy nints te kiuöled az Izrael nemzetségének más óltal mazóia.

X. Rész.

Iudith asszony fel öltözuén az ö sep ruhaiba, ki mégyen Bethuliából az Assyriabeli ec táborába, hç vissic Indithot az Holopherneshöz, és czudalkozic az asszoni állarnac szépségén.

1 MIkor pedig az Izraelnec Istenéhöz való könyörgését, és mind ezeket az besiédeket el végezte vólna, fel kele az földröl.

2 Es az ö siólgáló leányát elö hiuán, le méne az házatskába mellyben siombat napokon, és innep napokon siokot vala lenni.

3 Ot le vetuén az rayta való gyászt, és az ö özuegységének is ruháit le vetuén, eléb meg föröduén, drága kenettel testét meg kené, és az ö feiének haiat siépen hę fonuán, és fökötöiét fel téuén, az ö inneplö ruháit, mellyben Manasseснec az ö férjének ideiében siokott vala járni, reá vöué.

4 Es mikor bokantsát lábára, vonta vólna, és függöiét, kariánac ékességét, gyüröit, füleinec ékességit, és minden siép ruháját fel vötte vólná, azoknac kic ö reá tekentenének siemeknec meg tsalására ortzáiát siépen fel ékesité.

5 Vtólsior egy palásikot borral, és más edént olayual tele adá az ö szolgáló leányának kezébe: és egy táskát tisituel, tsomo fügéuel, és feiér kenyerecskel meg raká: Es mind ezeket egybe kötuén az siólgáló leánnac hátára adá.

6 Ecképpen ki ménuén Betulia városnac kapuiához, Oziast, és

az városnac vénéit Chabriſt és Charmiſt az kapunál találác állani.

7 Kic mikor láttác vólna őtet, és hogy más ábrázattya vólna néki, és öltözeti el változót vólna, az ő ſépſégét felőtte igen czudáluán.

8 Igy ſollitác meg őtet, az mi attyainknac Iſtene tegyen téged kedueſse, és az te ſándékodat töltſe bé Izraelnec dicſőſégére, és Ieruſálemnec fel magaztaláſára: Es mindnyáyán az Iſtent imádác.

9 Es ő monda, az kaput nittáſsátocmeg éñékem, azoknac el vége zeſére az mellyeket én velem ſol lottatoc: Ackor azoc paranczolánac az iffiaknac hogy meg nitnác, az mint ő keuánta vala.

10 Kit mikor azoc meg czelekettec vólna, Iudith az ő ſolgáló leányáual ki méne, és az városbéliec néznec vala vtánna, mig az hegyen alá menne, és mind addig, mig őtet az völgybe ménuén nem láthatnác.

11 Ecképpen azoc egyeneſsen mind addig ménénec az völgyben, mig az Aſsyriábéliekre akadnánac, kic ſtraſát állanac vala.

12 kic meg foguán, meg kérdéc őtet, houá való vagy, és honnan iöſſ, és houá mégy? Es ő feleluen monda, Az ſidóc leánya vagyoc, és azoktól futottam el, mert néktec adatatuac hogy bé nyellyetec őket.

13 Mégyec pedig Holophernesſhöz az ti ſeregeteknec fő feiedelméhöz, hogy ő néki igazat mondgyác, és vtát mutaſsac, melly vton el ménuén az egéſi hegyen való tartomáñt meg veheſse: hogy ezac egy ſe veſsſzen az ő vitézi közzül, és ſemmi lelkes állatiban kárt ne vallyon.

14 Ezeket az ő beſiédit haluán, meg tekintéc az ő ortzáiát, és az ő ſépſégét igen czudáluán mondánac.

15 Az te életedet te meg tartottad, ki az Holophernes eleibe ſiettel jöni: Annac okaért meny el moſtan az ő ſátorához mert egy nihányan közzülönc tégedet el vezetnec, mig ſiintén az ő kezébe adnác.

16 Dé mikor előtte meg állaſi, meg ne rötteny ſiiuedbe, hanem, az mit ſiollal, mond meg néki, és iól téſsen veled: válaztánac azért közzülöc ſzáz férfiát, kic ő néki, és ſolgálo leányának ſiekeret kéſsituén, Holophernesnec ſátorához vezetéc: Ackor pedig mikor az egéſi tábor öſsue zendült vólna miuel hogy az ő idueteinec hire à ſatorokba iutot vólna, az ſukaſágnac ſerege környül vötte vala őtet, mikor az Holophernes ſátorán kiuöl állana, miglen ő néki az Iudith felöl hirt vinnénec.

17 Tſudállyác vala pedig az ő ſiépſégét, és ő hozzáia képeſt az Izraelnec fiaitis.

18 Es eggyic à máſiknac mód vala, kitſoda vtálná meg ezt è népet kic között illyen aſsſzony emberec vadnac? Bizon kaar vólna tlac egy férfiatis hagyni ezek közzül,

kic

kic ha el boczátatnának, ez ſíéles világot könnyen meg czalhatnác, Touábba ki ménének az Holopherneſnec vigyázói, és mindnyáián az ő ſiólgai bę viuéc ötet az ſátorba.

19 Ackor pedig Holophernes nyugſiic vala az ő ágyan ſiúnyog háſo alatt, mellyet bárſonnyal, arannyal, Smaragdoſſal, és drága köueckel elegy ſiöttec vala. Es mikor az Iudith felöl hirt hallott vólna, az ſátornac tornátzába ki méne, kinec elötte ezüſt lámpá ſockal mennec vala.

20 Ott Iudith mikor ő néki és az ő ſzólgainac eleibe ment vólna, mindnyáián czudálác az ő ortzáiának ſiépſégét: Az Iudith pedig artzúl le borúluán tizteſséget tön néki, kit az ő ſiólgai fel emelénec.

XI. Réſz.

Iudith aſſony meg beſzélli okát az ő ki menetelinec, mellyel az Holopherneſt meg czalalya, czudálkoznac mindnyáián az Iudithnac ſzépſegen es ékeſen ſzolaſan.

1 ACkor Holophernes ötet igy ſiollitá meg, Bátorſágos légy aſſioni állat, és az te ſiuedben meg ne röttenj, mert én ſenkit nem bántottam, valaki Nabuchodonozornac, ez egéſi földnec királyának akart ſiolgálni.

2 Hogy ha engemet meg nem vtált vólna ez te néped, ki ez hegyec tártományát meg ülte, bizony kopiát nem emeltem vólna ellene, de ő maga ennec oka.

3 Immár pedig mond meg mi okon futottal el tölöc, és miért iöttel ide: Mert te meg maradáſodra iöſſ. Légy bátorſágos mert ez éiel élſi és ennec vtánnais: Nintſen ſenki, ki téged boſſiúſággal illeſſen, de iól tartattatol, miképpen Nabucodonozornac az én Wramnac ſiolgai ſioktac tartatni.

4 Kinec felele Iudith: fogadd az te ſiolgálo leányodnac beſzédét, és ſiöllyon te elötted az te ſiolgáló leányod, és hazugſágot én ez éiel az én Wramnac nem mondoc: Hogy ha mindenekben az te ſiolgáló leányodnac beſzédét köueted, Iſten te általad véghöz viſſi az dolgot, és az én Wram azokban meg nem tſalatkozic, az mellyeket végezett.

5 Mert az Nabucodonozornac az egéſi földnec királyának életére mondom, és az ő hatalmára, ki tégedet el küldött mindeneknec el rendeléſére, hogy te általad nem czac az emberec fognac néki ſiolgálni, de az mezei vadakis, és barmoc, és az Eegnec madarai, az te hatalmad által, az Nabucodonozornac és minden házának birodalma alatt fognac élni.

6 Mert az te böltſeſégedet és elmédnec okoſságát hallottuc, és az egéſi földön hire vagyon, hogy czac te vagy egyedül ſö minden orſiágában, és eſieſségben ieles, az hadakozásban czudálatos.

7 Immár pedig az beſiédetis kit Achior az te népednec gyülésében ſiollot és mondot, meg értettüc: Mert ötet az Betuliai Polgároc közikbe fogadtac, kiknec mindeneket valamit te előtted ſiollot vólna, megbeſiéllet: Annac okaért wralkodó Wram az ő intéſit meg ne vtáld, hanem à te ſiiuedbe vegyed azokat, mert igazac.

8 Mert az mi nemzetſégünc nem büntettetic, és nem fog ő ellene az fegyuer, ha az ő Iſtenét büneiuel meg nem bántya.

9 Moſt pedig az én Wram kętſégbe ne eſſéc, és mig véghöz nem viſi az dolgot, el ne mennyen, hanem az halál tęrien az ő ortzáiokra, olly bünt czelekedtec, kiuel az ő Iſteneket fel ingerlic, ha azt az meg tiltott dolgot czelekedendic.

10 Miuel hogy el fogyott eledelec és minden vizec el ſiáradott, el végeztéc hogy az ő barmokat öllyec meg, és valamit Iſten az ő töruényében meg tiltott tölöc, hogy meg ne egyéc, azt egyéc meg.

11 De męg az gabonánac elſő ſengeitis, és mind bornac és olaynac tizedit, kiket meg tartottac vala, mellyec az Papoknac rendeltettec, kic Ieruſalembe az mi Iſtenünc előtt ſiolgálnac, el végeztéc hogy meg egyęc, holott męg czac kezéuel ſem ſiabad ſenkinec az köſség közzül azokat illetni.

12 El küldöttec pedig Ieruſálembe, (mert annac lakóſiji ollyakat czelekedtec) hogy nékic ſiabadſágot hozzanac az tanácztúl, Mihelt azért onnét választ véſinec, vgyan azon napon veſiedelemre adatnac.

1 Azért én te ſiolgaló leányod, mikor mind ezeket meg ęrtettem vólna, tölöc el iöuéc, és engemet Iſten küldöt olly dolognac czelekedéſére te veled, melly minden földet, valahouá annac hîre ménend meg röttenęzen.

14 Mert Iſten félő az te ſiolgáló leányod, és az Eegnec Iſtenét éiel és nappal tiztelı: Moſtan pedig én Wram te nálad maradoc és ki mégyen éiel az te leányod az völgybe, és könyörgec Iſtennec, hogy énnékem ielentſe meg mikor czelekedic meg az bünt azoc.

15 Ackor pedig te hozzád iöuec, és az dolgot te néked meg ielentem, és üſs ki minden te hadaddal, és ſenki nem léſien, ki te néked ellened állyon: En pedig ſidóſág között által viſilec, mîglen Ieruſálem eleibe iutz, és az te ſiékedet közepette helheztetem. Ecképpen öket mint az páſitornélkül való iuhokat el hay tod, hogy męg czac egy ebis te előtted meg ne merién motzanni, mert ezec énnékem látás által mondattac és ielentettec, és hogy meg ielentſem te néked, azért küldettem.

16 Ezec az beſiédec pedig tettzénec Holopherneſnec, és minden

den siólgainac, kic az ő bölczeségét czudáluán, mondánac.

17 Az földnec eggyic határától fogua az másikig, nincz olly asisioni állat, ki siépséggel és ékessen siolással hasonló vólna hozzája.

18 Es Holophernes monda néki: Isten iól tötte, hogy téged az néphöz küldött, hogy az mi kezeinknec erőt, azoknac pedig az kic az én WRamat meg vtáltác veszedelmet hoznál. Te bizony ábrazattal siép vagy, és beszéddel ékes.

19 Hogy ha meg czelekeded azokat, mellyeket szollottal, Istenem léssien énnékem az te Istened. Te pedig ülsi Nabucodonozor király házában, és az egész földön neuezetes lészi.

XII. Rész.

Holophernes bé viteti Iudith asszont az tár házba. Meg köszöni Iudith hogy néki szabad légyen ezte. ki menni á taborból imádkozni, mellyet néki meg enged Holophernes. Az vtan vendegségbe hiuattatic Holophernestől, ki az Iudith kedueiért soc böre issic.

1 ACkor paranczolá (Holophernes) hogy bé vinnéc őtet az ő tárházába, és rendelé hogy az ő étkéből adnánac ételt, és italt az ő borából.

2 De Iudith monda: azokból nem éssiem, hogy valami botránkozást ne tegyec, hanem azokból éssiem az mellyeket magamual hoztam.

3 Kinec Holophernes monda: ha pedig el fogy az mellyec nálad vadnac, honnan vegyüc hogy ezekhöz hasonlókat adgyunc? mert mi nékönc az te ételed fçle semmi ninczen.

4 Felele néki Iudith: Eel az te lelked én WRam, hogy az te siolgáló léányod meg nem éssi az mi én velem vagyon, míg az WR az ő tanátsát az én kezem által el nem vçgezi: Bé viuéc azért őtet Holophernes szólgai az sátorban: az hol mikor éyfçlig allutt vólna, haynalkor fel kele.

5 Es külde Holopherneshöz ki meg mondaná, Paranczollya immar az én WRam, hogy az ő siolgáló leányát botsássác ki könyörgeni.

6 Es mikor Holophernes meg paranczolta vólná az ő testének őrizőinec, hogy meg ne tartanác őtet.

7 Három nap az táborban marada, éiel Betuliának völgyébe ki ménuén, és az kút föben ki az táborban vala, magát meg mossáni.

8 Es mikor fel ménne, imádgya vala az Izraelnec WRát Istenét, hogy az ő vçgezését, az ő népének fiainac könnyebségére igazgatná.

9 Meg tçruén pedig, meg mosoduán az sátorban marad vala, míg estue felé énnéc.

10 Történéc pedig negyed nap hogy Holophernes lakodalmat szerzene czac az ő maga siólgainal, és senkit nem hiua az lakadalomra, azoc közzül kic gondviselőc valánac.

11 Hanem Bagoaſnac az ő hokmeſterénec, ki minden morháiáual bir vala, monda: adgyad tanátſúl ez ſido aſſiſionnac az ki tenálad vagyon, hogy iöijön közinkbe, és egyéc igyéc velönc. Mert az mi ſiemélyünknec gyalázat léſſen, ha illyen aſſioni állatot igy el hagyunc, hogy ſemmi nyáiaſságunc nem léſſen véle, hogy ha ötet hozzánc nem hijuc, minket meg neuet.

12 Ki ménuén azért Holophernes elöl Bagoas, és ahoz bę ménuén: Ne neheztellyen (úgy mond) ez ſiép leány az én Wramhoz iöni, és ő elötte tiztelſséggel illetettni, és vigan lakni mi velünc, és ma az Aſſyriábéli leányoc módgyára, kic Nabucodonozor házában vadnac, viſelni magát.

13 Kinec Iudith monda: Mitſoda vagyoc én, hogy az én Wramtól valamit meg tagadgyac?

14 Sőt valami kedues az ő ſieménec, nagy örömeſt meg czelekeſiem, melly bizonyára énnékem mind hóltomîg ditſéretemre léſſen.

15 Mindiárt fel keluén, ruháual és minden ſiép öltözetiuel fel ékeſité magát, és oda ménuén az ő ſiólgáló leánya, Holophernes elött le teríté az bőröket az földre, kiket Bagoas adott vala néki mindennapi ſiükſégére, hogy azokra le üluén ennéc.

16 Es mikor oda ment vólna Iudith, és le ült volna, fel geriede Holophernes ſiiue ő ellene, és fel indúla ſiiue, hogy az ő vęle háláſát igen kéuánná: mert attól az naptól fogua, mellybe meg lát ta vala, módot keres vala abban hogy vęle gonoſiúl élhetne.

17 Inti vala azért ötet ezt monduán: Egyél immár és vigadgy velönc.

18 Es Iudith monda: bátor iſſiom Wram, mert fellyeb magaztaltatott ma én bennem az én lelkem, hogy nem mint minden életemnec ideiében, miólta ſiülettettem.

19 Mindgyárt enni és innya kezde ő elötte azokbol, az mellyeket az ő ſiolgáló leánya kéſiitet vala.

20 Annac okaért igen örüle ő néki Holophernes, és anni bort iuéc, menit ſoha annac elötte egy nap nem ijut vala, miólta ez világra ſiületet vólt.

XIII. Réſz.

Iudith aſſſony az réſzeg Holophernesnet fra ſét veſi és Berhuliába viſi, és inti az népet hala adáſra az diadalomért.

1 MIkor pedig immár bę eſtueledett vólna, ſieténec az ő ſiólgai ki menni, Es Bagoas kiuől bę tőué az ſátort: Es valakic jelen valánac, az ő Wroc elöl el boczátatuán, mind fekűuő helyekre ménénec.

2 Mert mindnyáián el fáradtac vala az nagy bor italba.

3 Es Iudith czac egyedül hagyattator vala az ſátorban.

4 Es Holophernes el dűlt vala az ő ágyan miuel hogy az réſiegség el nyomta vala.

5 Iudith

4 Es Holophernes eldűlt vala az ő agyán: mivel hogy az részegség el nyomta vala.

5 Iudith pedig meg hatta vala az ő szolgáló leányának, hogy kiűl állana az kamorán, és essébe venne mikor ki iőne, az ő minden napi szokása szerint: mert meg mondotta vala hogy kőnyörgeni ki menne, és vgyan igy siollot vala az Bagoasnak is.

6 Mikor azért mindnyáján ki mentec vólna előle, és senki nem maradott vólna az kamorában sem kitsin sem nagy, Iudith az Holophernes ágyánál meg áluán siuében monda, WRam minden erőnec Istene, tekints ez mostani órában az én kezeimnec tselekedetire, hogy Ieruzálem fel magaztaltassék.

7 Mert most vagyon ideie, hogy az te örökségedet meg segirs, és az én szándékomat el végezd, az ellenségnec kic mi reánc támattac meg rontásokra.

8 Es ázonnal az ossilophoz méne, melly az Holophernes feiénél vala, és onnét az ő fegyuerét le vőué.

9 Es mikor az ágyhoz iutott vólna, meg foguán az feién az ő üstökét, monda, erősits meg ma engemet WRam Izraelnec Istene.

Iudith asszonyfeiet vessy az Holophernesnec.

10 a Es ekképpen ketzer vagá az ő nyakat minden ereiéből, és el vágá feiét az Holophernesnec.

11 Annac vtánna az ő testét az agyról le vonuán; és az ossilopról az sunyog hálot le vőuén, egy keués üdő múlua ki ménuén, az Holophernesnec feiét az ő siolgáló leányának adá.

12 mellyet mikor az, az ő kenyeres táskáiában bé botsátot vólna, mind ketten ki ménének, az mint sioktac vala az könyörgésre ki menny, és ekképpen az táborból iutuán, az völgyön által ménének, és Betuliának hegyere fel ménének.

13 Es mikor Betuliának kapuihoz iutottac vólna, Iudith még tauol kiálta az kapuc őrizőnec. Noh nissátoc meg az kaput, nissátoc meg, velünc vagyon az Isten amaz mi Istenünc, ki még az ő ereiét mutattya Ieruzálemben, és az ellenség ellen hatalmát, az miképpen mais czelekedett.

14 Ezt az ő siauát meg haluán, az városbéliec az ő városoknac kapuiákoz hamar le ménének: Es mikor az városnac véneit egybe hittác vólna.

15 Mindnyáján éggyüt kitsintől fogua nagyig egybe futánac (mert rementelen vala az ő meg iőuetele,) és meg nituán az kapukat, bé boczátac őket.

16 Es tűzet gyűtuán világosságnac okaért, környül fogác őket.

17 Iudith pedig nagy fel sioual monda, Ditsérietec az Istent, Ditsérietec az Istent.

18 Mert az ő irgalmasságát az Izraelnec házától meg nem vonta, hanem az mi ellenségünket ez

ket ez éiel az én kezem által meg rontotta.

19 Es azonnal az Holophernes feiét az taskából ki vöuén, mutogattya vala, Imé, vgy mond, Holophernesnec az Asyriábéli hadnac fő feiedelménec feie: Imé az siunyog hálois az kiben fekisic vala részegen, kit az WR egy asisioni állatnac keze által meg veré.

20 Eel az WR, ki engemet az vton, mellyen el mentem, meg tartott, hogy ötet az én siemélyem tsalá meg az ő vesiedelmére, és ő en velemsemmi vndoc és fértelmes vętket nem czelekedett.

21 Ackor az nép igen el álmelkodéc, és mikor az Istent le borúlua imádta volna, egyetembe mindnyáián mondánac: Ditsérendő vagy mi Istenönc ki az mi ellenségünket ma semmuué tötted.

22 Ozias pedig monda néki: meg áldott téged leányom az felséges Isten, ez földnec minden asisiony nępei felött.

23 Es áldott az Wr Isten, az Eegnec és földnec teremtöie, ki tégedet igazgatott az mi ellenségünknec feiénec meg rontására.

24 Mert soha el nem feleytic az te reménségedet az emberec, kic az Istennec hatalmasságát öröckė meg emlitic: Adgya Isten te néked ezt öröcke való ditséretedre, hogy látogasson meg téged minden iauaiual, azért hogy à mi nemzetségünknec nyomorúságáért, életedet nem siántad: Hanem Isten előtt igaz vton iáruán, az mi romlásunkat el vötted.

25 Ez után monda minden nép. Amen Amen.

XIIII. Rész.

Az Holopherneš feiér fel réßic az kő falra, az Achior környül mereklerie, és az igaz Istenhöz térueu ő benne hißen. Az Izraelitac az Asyriábélieket ingerlic, kic mikor hallottac vólna az ő feiedelmeknec halálát, megremulnec.

1 TOuábba pedig Iudith igy szollitá meg öket, No atyámfiai, halgasátoc meg az én beßédemet, és ez Holophernesnec feiét véuén az mi keritésünknec teteiére tegyetec fel.

2 Es mikor meg virrad, és az nap fel támad, ki ki mind az ő hadakozó fegyuerét ragadgya, és az városból ti férfiac az előtökbe adatott hadnagyual ki rohannyátoc, mint ha alá az mezőre az Asyriábéliteknec első strásáiára mennétec, de mind azon által alá ne mennyetec.

3 Ackor azoc ragaduán minden ő fegyuereket az ő táborokba sietnec, hogy az Asyriábéli seregnec hadnagyit fel költésc, és az Holophernes sátorához futnac.

4 Kit mikor meg nem találnac, meg röttennec, és ti előttetec el futnac.

5 Annac vtánna pedig ti öket üzuén mind azockal egyetembe, kic az Izraelnec határiban laknac, az vtakon vágiátoc öket: De minec előtte ezec lennénec, hijátoc én hozzám

az

az Achiort az Ammonitát, hogy meg nézuén esmérie meg azt az ki az Izraelnec házat semminec vélte vala, és az ki ötet mi hozzánc, vgy mint halálra küldötte vala: Elő hiuattatéc azért Achior az Oziasnac házából, és hogy iuta, és meglátá az Holophernesnec feiét egy embernec kezében az nép között artzal eséc le, és el hala. Minec vtánna pedig ötet fel emeltéc vólna, Iudithnac lábaihoz borúla, és az ő siemélyét tiztelé, és monda: Iudánac minden sátoriba ditsérendő vagy te, és minden pogányoc között, mellyec az te neuednec hirére fel indúltac: De mostan beszéld meg énnékem miket czelekedtel ez napokon: Es meg beszélle Iudith valamit czelekedett vólna, attól az naptól fogua hogy ki ment, mind addig az ideig, mellyben ő nékic sól vala: Minec vtánna pedig beszédét el végezé, az kősség nagy fel sióual örüluén, vigan fel kiálta az ő városában.

6 Achior pedig mikor látta vólna mind azokat mellyeket Isten az Izraellel czelekedett vala, erősen bízéc Istenben, és az ő testét környül metéluén, magát az Izrael népe közibe ada mind ez mai napig.

7 Mikor pedig meg virradott vólna, Holophernesnec feiét az keritésre fel tőuéc, és mindnyáián az férfiac fegyuert ragadúan egy seregbe áluán ki ménénec az hegy teteiére: Kiket mikor az Asyriábéliec meg láttac vólna, követeket küldénec az fiázadosokhoz: Azoc touábba az hadnagyokhoz és az köz népnec elötte iáróihoz, és minden ő feiedelmekhöz.

8 Es mikor az Holophernes sátorához jutottac vólna, mondánac az ő gonduiselőiénec: Költs fel az mi Wrunkat, mert ezec az siolgác mi ellenönc hartzra iöttec ki, hogy mindenestől fogua el veszessec magokat.

9 Ackor Bagoas bé ménuén az sátornac tornátzába zörgeté, mert azt vęli vala hogy az Iudithual alunnéc.

10 Mikor pedig ötet senki meg nem hallaná, az aytót fel nituán à kamorába bé méne, és találá azt az ágyban el vettetuén feienélkül meg halua: Ackor nagy sióual fel kiáltuán sirással és ohaytással, és nagy raygatással, az ő ruhait meg siaggatá.

11 Es bé ménuén az Sátorbais, az hol Iudith siokot vala feküdni, mikor ötet ott nem találta vólna, az nép közze futa, kiáltuán.

12 Siörnyű dolgot czelekedtec az szólgac: Az egy sidó asissony nagy gyalázattal illette az Nabucodonozor királnac házát: Mert imé az földön fekszic Holophernes, és az feie nincsen.

13 Ez beszédeket mikor az Asyriábéli seregnec feiedelmi hallottác vólna, az ő ruháiokat meg siaggatác, és felötte igen megháborodánac elméiekben.

14 Es kiáltás és nagy iuöltés támada az táborban.

Az

XV. Rész.

Meg futamodic az Assyriábélieknec tábora, kiket az Izraelitác ûznec, vágnác, és azoknac gazdagságokkal meg gazdagodnac. Az Iudith aſſonr mindenec aldgyác az ő cselekedeteiért.

1 ANnac felötte még azokis, kic az ſátorokban valánac, mikor ezec hallottác vólna, el álmekodánac azon az mi lött vala.

2 Mikor pedig az félelem és röttegés ráioc iuttot vólna, czac egy ſem vala ki az ő felebaráttya előtt meg álhatna.

3 Hanem egyſſer ſ-mind mindnyáián minden vton mind mezön mind hegyen egy aránt el futánac.

4 Es még azokis kic Bethulia környül hegyes helyen iártac vala tábort, meg futamánac, ackor azért valakic az Izrael népe közzül hadakozóc valánac, reáioc ki rohanánac.

5 Es Ozias el küldé Bethomaſthaba, Bebaiba, Chobaiba, Cholamba, és Izraelnec minden határiba, kic az meg lött dolgot hirré tennéc és hogy az ellenſégnec romlására mindnyáián ki ûtnénec.

remellius
emonba
obirba,
bamba,
lonba.

6 Meg haluán azért azt az hîrt az Izraelitác, mind egy akarattal ki rohonánac reáioc, és mind Choba városáig vágác: El iutánac annac felötte az Ieruſálembéliekis, és mind az egéſi hegy allya tartományból, az kikhöz az ellenſégnec táboriba lött dolgoknac hîre iutott vala: Annac felötte Galaaditác és Galileuſoc iutánac, kic nagy vér ontáſsal, Damaſcuſon túl, mind annac határáig vágác.

7 Betuliánac pedig az több lakoſi az Aſsyriábélieknec táborokat ûtéc meg, és azoknac ragadományokból nagy gazdagſágot nyerénec.

8 Az maradékiual az Izraelitác telénec bé, kic à hartzrúl meg térénec, faluc és városoc mind hegyen mind mezön valóc, nagy nyereſséggel iárának, mert prédánac nagy ſokaſága vala.

9 El iöuénec pedig Ioachim az fö Pap, és az Izraelitáknac tanátſa, kic Ieruſálembe laknac vala, hogy az ió tételményeket mellyeckel Iſten az Izraelitákat meg látogatta vala, meg ékeſitenéc: és annac felötte hogy Iudithot látnác, és ötet kegyeſsen köſi önténéc.

10 Kic bé ménuén hozzáia egyenlö ſijuel örülénec néki, és mondánac: Te vagy Ieruſálemnec çkeſsége, te Izraelnec nagy öröme, Te vagy az mi nemzetünknec nagy ditſekedéſe.

11 Mind ezeket te czelekedted à te kezeddel, és te illetted ez iócckal az Izraelitákat, és az Iſten kegyelmet czelekedett véled: Aldott légy az Mindenható Iſtennel mind öröcké.

12 Es monda az után az egéſi nép: úgy légyen.

13 Touábba az nép harmintz napíg prédálá az tábort, az Hophernes ſátorát pedig, és minden ezüſtét,

ezüſtét, ágyait, medentzeit, és minden holualoiát Iudithnac adá: Kiel véuén azokat az ő öſuérére és ſiekerekre raká, azokat egybe gyuytuén.

14 Ackor hogy ötet láthatnác, Izraelnec minden aſſiſiony emberi egybe gyülénec, és ötet ditſéréc, és ő néki tánczolánac: Ő pedig koſzorúkat véuén kezébe, az vçle való aſſiſioni állatoknac oſitogatá.

15 Es magánac és az ő aſſiſiony társánac [b] olay agból czinált koſiorút tön feiére, és tánczoluán az egéſi nép elött, minden aſſioni állatoknak elötte mégyen vala Az Izrael népe pedig mindnyáián fegyuerbe köuetic vala koſioruckal, és énekeckel, kiket ſiáiockal mondanac vala.

[b]: Erti az leányzot melly az Iudith aſſiſſonnyal eggyut volt.

XVI. Réſz.

Iudith aſſſony éneket mond Iſtennec hálá adaſában. Az ſokaſagis Ieruſálembe hálá adó áldozatockal áldozic, az után meg hal az Iudith.

1 IVdith pedig ez hálá adó ditſéretet kezdé el az egéſi Izrael népe között, és az egéſi köſſég ez ditſéretet nagy fel ſióual éneklé.

2 Es monda Iudith: Kezgyetec az én Iſtenemnec dobolni, az én Wramnac énekellyétec czimbalomockal, enekellyetec ditſéretet néki, és az ő Neuét hijátoc ſegitſégül.

3 Mert Iſten az hadaknac meg veröie, Wr az ő neue.

4 Ki helheztette az nép között az ő táborát, és az én kergetöimnec kezekből meg ſiabadîtot.

5 El iöue az Aſsyriábéli nép az hegyekről, el iöue eſiakról meg ſiámlálhatatlan ezer ſereggel, kiknec ſokaſága az folyo patakokat el rekezté, és az völgyeket az louagoc el lepéc.

6 Es monda hogy az én határimat tüzzel el puztittya, az én iffiaimat fegyuerrel le vágia, az tſets ſiopókat földhöz veri, az én kis gyermekimet prędára hánnya, és az én ſiüzeimet mint egy prędat el haytya.

7 Az Mindenható WR öket egy aſſioni állatnac kezéuel el veſité.

8 Mert ſem iffiaknac munkáiáual nem hólt az erös vitęz meg, ſem az Titanuſoc [c] fiai vertéc meg öket, ſem nem az nagy Oriſoc támattac ő reá, hanem Iudith Merari leánya az ő ſiemélyének ſiépſégiuel veſitette el ötet.

[c]: Miutelhogy az egéſi Bibliaban nintſen az Titanuſoknac neuec, hanem az vij new, azért lehetſéges hogy ez Iudith könyuének hiſtoriáia nem régen gondoltatott valakiktöl.

9 Mert mikor le vetette vólna az ő özuegyſégének ruháiát, hogy az nyomorúlt Izraelitákat fel magaztalná.

10 Ortzáiát kenettel meg kenuén, és háiátékes beretromalmeg çkeſiituén, lenből czinált ruháiáual ötet meg tſalá.

11 Az Iudithnac bokántſa az embernec ſzemét meg czalta, és az ő ſiépſége annac ſiiuét meg fogá: az ő nyakát az fegyuer iárá által.

12 Az Perſiabéliec iſi onyodtac az ő vakmerőſégétől: Az Mediabéli ec álmélkodtac az ő bizodalmán.

13 Ackor énekeltec az én alázatoſim, és az erőtlenec fel kiáltottác: Es meg röttentec azoc, és fel kiáltuán meg futamtac.

14 Leányoknac fiai vertéc őket által, és mint ſiőkött ſiolgákat meg ſebeſsitettéc. Es az én Wramnac Iſtenemnec fegyueréuel veſitéc el.

15 Eneket és ditſéretet mondoc az WRnac.

16 Nagy vagy WRam es ditſőſéges, czudálatos és győzhetetlen erős.

17 Minden teremtett állatod te néked ſiolgállyon, mert paranczoltal énnékem és lőtt: ki küldötted az te lelkedet és mindenec teremtettec: Es ſenki nincz ki az te beſiédednec ellene állyon.

18 Mert az hegyec fundamentomiból meg indúlnác az vizeckel, és az kőſziklác mint az viaſi vgyan el oluadnac te ellőtted: Mert azokhoz az kic téged félnec, kegyelmes vagy: Mert kitſiń te előtted minden áldozat, akar minęmő ióſiagú légyen, és igen kitſiń minden meg gyuytott áldozatnac kőuérſége.

19 Az ki pedig az Wrat beczülléttel féli mindenekben: nagy az.

20 Iay az pogányoknac kic az én nemzetſégemre támadnac: az WR azokat meg bűnteti itéletnec napián.

12 Hogy azoknac teſtekre tűzet és férgeket boczáſſon, mellyeket őrőcké érezuén ſirianac.

22 Mikor pedig Ieruſálembe mentec vólna tiztelécz az WRat, és az népet meg ſienteluén, áldozatokat, és ſiabad akaratból való aiándékokat viuénec fel.

23 Iudith pedig Holopherneſnec minden hol valóiát, mellyet az kőſség adott vala néki, meg ſientelé, és az ſiúnyog hálót, mellyet ő annac kamoráiából el hozott, aiándékon az WRnac ſientelę.

24 Es az kőſség Ieruſálemben három hólnapîg az Sanctuarium előtt vigada, kickel Iudithis ott marada.

28. Mikor pedig az napoc bę tőltec vólna, kiki mind az ő tartományába méne: Es Iudith Betuliába meg tęruén, az ő őrőkſégében lakéc.

26 Iudith pedig az ő életében mind az ſiéles földőn ditſőſéggel hîres vala. Es ſoc kérőie vala.

27 Mind azon által ſoha çletében czac egy férfiu ſem eſmérte őtet, miólta Manaſses az ő fęrie meg hala, és az ő népéhőz takarodéc.

28 Ő annac okaért nagy méltoſágra iuta, mîglen az ő fęrienec házában ſiáz őt eſitendőre ére: és az ő ſiolgáló leányát ſiabadoſſá téuén, Betuliában hala meg, és az ő férjénec Manaſſeſnec koporſoiába temettetéc.

29 Es Izraelnec háza hęt nap ſiratá őtet, Touábba minec előtte meg halna, az ő ioſiágát el oſitá azoknac, kic Manaſſeſnec az ő fér-

ő férienec magánac közel való nemzeti valánac.

30 Iudithnac pedig éltében, ſem pedig az ő halála után ſoc ideig ſenki nem találtatéc, ki az Izrael népének félelmet ſierzene.

Iudith könyuének vége.

ESTHER KÖNYVE.

ELSŐ RESZ.

Az Aſsuerus király nagy lakodalmat ſerez az ő ſólgainac, és hoſſú ideig való, mellynec végében az királyne aſſonc hiuatya, Ki mikor nem ment vólna az király hiuatalára, meg vettetic az királytól az wrac tanaczából. Melly dolgot az király példaért minden orſágában el hirdetett.

1 VAla Aſsuerus ideiében, (ez pedig az Aſsuerus, az kiwralkodic vala Indiától fogua mind Sieretlen orſiagig, ſiáz és huſon hęt tartományokon.)

2 Az ő ideiébe, mondoc, mikor Aſsuerus király űlne királi ſiękiben, melly vala Suſanban az király lakó helyén.

3 Birodalmának harmadic eſztendeiében lakodalmat ſierze minden fő emberinec, és ſiólgainac. Perſiának pedig és Mediának fő népei, és minden tartománnac feiedelmi ő előtte valánac.

4 Ő pedig mutogattya vala az ő orſiágának ditſőſégénec gazdagſágit, és az ő nagy méltoſágának tizteſségét, ſoc napokon, tudni illic ſiáz nyóltzuan napokon.

5 Es mikor el múltac vólna azoc az napoc, tön az király az egéſi népnec, ki Suſanban az király lakó helyén találtatic vala, kitſiántől fogua nagyig, tön mondoc hęt napig való lakodalmat, az ő királi palotáiának tornátzában.

6 Feiér, zöld és Hyacinthus ſiinű veres kárpitoc függenec vala, biborból és bárſonból czinált köteleken, ezűſt karikákon, és máruán kőből czinált oſſlopokon: Arany és ezűſt ágyac valánac renduel vettetuén, az veres bárſon ſiinő piros máruán kőből rakatott padimontomon.

7 Iſinac vala pedig külomb külömb fęle arany pohárokból, bortis bőuen adnac vala az királynac méltoſága ſierint.